

URZĄD STATYSTYCZNY W ŁODZI

Informacja sygnałna

WARUNKI PRACY I WYPADKI PRZY PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2009 R.

93-176 Łódź ul. Suwalska 29
tel. 42 6839-100, 6839-101

<http://www.stat.gov.pl/lodz/>
mail: SekretariatUSLDZ@stat.gov.pl

UWAGI METODYCZNE

Pracujący jest to zbiorowość osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód, do której zaliczono:

Warunki pracy	Wypadki przy pracy
1) pracowników najemnych, tj. osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór lub mianowanie);	1) pracowników najemnych, tj. osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo;
2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, bez pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz bez właścicieli zwierząt gospodarskich nie posiadających użytków rolnych;	2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, bez pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych: a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce), b) osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
3) osoby wykonujące pracę nakładczą;	3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
4) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pracującymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);	4) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
5) członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych.	5) członków spółdzielni produkcji rolniczej i członków spółdzielni kółek rolniczych;
-	6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Zatrudnieni są to pracownicy, z którymi zawarto stosunek pracy na podstawie umowy o pracę, mianowania, powołania lub wyboru.

Warunki pracy

Sprawozdawczość o warunkach pracy obejmuje zatrudnionych zaliczanych według PKD 2007 do sekcji: **A** Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (dział 01 z wyłączeniem grupy 01.7 oraz indywidualnych gospodarstw, rolnych, 02 i 03 z wyłączeniem klasy 03.11), **B** Górnictwo i wydobywanie, **C** Przetwórstwo przemysłowe, **D** Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, **E** Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, **F** Budownictwo (działy 41 — 43 z wyłączeniem grupy 41.1), **G** Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, **H** Transport i gospodarka magazynowa, **J** Informacja i komunikacja (działy 58, 60 do 63 z wyłączeniem grupy 63.9), **M** Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (działy 72 i 75), **N** Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (działy 77 i 79 oraz klasa 81.29), **P** Edukacja (podklasa 85.42.B), **Q** Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (dział 86), **S** Pozostała działalność usługowa (dział 95).

W stosunku do obowiązującej PKD dokonano w tablicach dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: Górnictwo i wydobywanie, Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.

Warunki pracy jest to zespół czynników występujących w środowisku pracy wynikających z procesu pracy oraz czynników związanych z wykonywaniem pracy. Na środowisko pracy składają się: czynniki fizyczne (np. oświetlenie, hałas, mikroklimat), chemiczne (np. substancje toksyczne) oraz biologiczne (np. bakterie), występujące na obszarze miejsca pracy (np. w hali fabrycznej, na stanowisku pracy), jak i na obszarze otaczającym zakład pracy.

Przez **zagrożenie szkodliwymi czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy** rozumie się wpływ na pracownika szkodliwych czynników występujących w procesie pracy, których stężenie lub natężenie przekracza obowiązujące najwyższe dopuszczalne stężenie i najwyższe dopuszczalne natężenie, polskie normy lub inne normy higieniczne.

Przez **zagrożenie szkodliwymi czynnikami związanymi z uciążliwością pracy**, rozumie się szkodliwy wpływ na pracownika czynności roboczych wykonywanych, np. w wymuszonej pozycji ciała, w warunkach ciężkiego wysiłku fizycznego lub w warunkach szczególnej uciążliwości.

Osobozagrożenia jest to suma działających na pracownika szkodliwych czynników. Jeśli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.

Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub szczególnie uciążliwych dotyczą: posiłków profilaktycznych wydawanych nieodpłatnie w ramach dożywiania specjalnego, pracownikom zatrudnionym stale przy pracach szczególnie szkodliwych dla zdrowia, wykonującym stale ciężkie lub uciążliwe prace na otwartej przestrzeni w okresie zimowym, inne prace narażające organizm na nadmierne ochłodzenie, jak również wykonującym prace w szczególnie trudnych warunkach; napojów; innych środków odżywczych wydawanych pracownikom na podstawie branżowych układów pracy lub innych przepisów; dotatków pieniężnych wypłacanych pracownikom wykonującym pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych, jeżeli odpowiednie przepisy przewidują możliwość ich wypłacenia; skróconego czasu pracy, tj. krótszego od ustawowego czasu pracy w danej grupie zawodowej; dotatkowych urlopów (płatnych); innych uprawnień, np. możliwość wcześniejszego, niż ogólnie przyjęto, przejścia na emeryturę.

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych są to należne pracownikom, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także członkom rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby, wypłaty: odszkodowań z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci pracownika; odszkodowań za przedmioty utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy.

Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

Stanowisko pracy – miejsce, w którym pracownik wykonuje czynności zawodowe stale lub okresowo.

Wypadki przy pracy

Statystykę wypadków przy pracy osób pracujących prowadzi się w oparciu o informacje i dane o tych wypadkach w całej gospodarce narodowej (poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi) uzyskiwane ze statystycznej karty wypadku przy pracy. Dane o wypadkach przy pracy charakteryzują osoby, które uległy wypadkom indywidualnym i zbiorowym.

Badaniem statystycznym objęte są wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego czy na karcie wykazana została niezdolność do pracy, czy nie (z powodu np. hospitalizacji poszkodowanego, czy odmowy przyjęcia zwolnienia lekarskiego).

Wypadki przy pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe

odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za **jeden wypadek przy pracy** liczy się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również zbiorowym. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą: 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia; 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy. **Na równi z wypadkiem przy pracy**, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ: 1) w czasie podróży służbowej; 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony; 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy** uważa się również nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas: 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe; 2) wykonywania odpłatnie pracy na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania; 3) pełnienia mandatu posła lub senatora (w kraju lub w Parlamencie Europejskim), pobierającego uposażenie; 4) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium; 5) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni; 6) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług; 7) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej; 8) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi; 9) odbywania zastępczych form służby wojskowej; 10) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium;

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Wydarzenie będące **odchyleniem od stanu normalnego**, to wydarzenie niezgodne z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołało wypadek. **Wydarzenie powodujące uraz** opisuje, w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny.

Czynnik materialny związany z czynnością wykonywaną przez poszkodowanego w chwili wypadku to maszyna, narzędzie, inny obiekt używany przez poszkodowanego w chwili, gdy uległ on wypadkowi. **Czynnik materialny związany z odchyleniem (będący źródłem urazu)** to maszyna, narzędzie, inny obiekt lub czynnik środowiska, który ma bezpośredni związek z wydarzeniem będącym odchyleniem od stanu normalnego (z którym kontakt stał się przyczyną urazu fizycznego lub psychicznego).

Przyczyny wypadku są to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska pracy oraz związane z pracownikiem, w tym również z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika.

Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem najczęściej kilku przyczyn, w związku z czym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Szczegółowe uwagi metodyczne zamieszczone są w publikacjach GUS, pt.: „*Warunki pracy w 2009 r.*” oraz „*Wypadki przy pracy w 2008 r.*”.

WARUNKI PRACY

Warunki pracy są istotnym zagadnieniem charakteryzującym skalę zagrożeń i rodzaje środków podejmowanych w profilaktycznych działaniach, które wspomagają prowadzenie odpowiedniej polityki w zakresie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy.

W 2009 r. badaniem warunków pracy objętych było w skali całego kraju blisko 5282,9 tys. osób zatrudnionych w zakładach pracy. Zbiorowość objęta badaniem w województwie łódzkim stanowiła w 2009 r. 313,9 tys. osób.

Spośród osób objętych badaniem warunków pracy w Polsce 2430,9 tys. osób w 2008 r. i 2391,8 tys. osób w 2009 r., było zatrudnionych w warunkach zagrożenia (odpowiednio 45,4% oraz 45,3%). W przypadku województwa łódzkiego liczba osób zatrudnionych w zakładach, w których wystąpiły jakiegokolwiek zagrożenia w 2009 r. wyniosła ponad 115,3 tys. osób – stanowiły one 36,7% badanej zbiorowości (rok wcześniej 36,3%). W analizowanym okresie odsetek osób zatrudnionych w zakładach, w których wystąpiły zagrożenia, był w województwie łódzkim zdecydowanie niższy niż przeciętnie w skali kraju, jednak w porównaniu z rokiem poprzednim nieznacznie wzrósł.

TABL. 1. ZBIOROWOŚĆ OBJĘTA BADANIEM W POLSCE I W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba zatrudnionych w zakładach					
	objętych badaniem	w których w ciągu roku zagrożenia		objętych badaniem	w których w ciągu roku zagrożenia	
		nie wystąpiły	wystąpiły		nie wystąpiły	wystąpiły
	2008			2009		
	POLSKA					
OGÓŁEM.....	5358513	2927652	2430861	5282883	2891054	2391829
sektor publiczny.....	1425214	704056	721158	1435471	634192	801279
sektor prywatny.....	3933299	2223596	1709703	3847412	2256862	1590550
	województwo łódzkie					
OGÓŁEM.....	332624	211933	120691	313886	198539	115347
sektor publiczny.....	90269	54735	35534	82220	45474	36746
sektor prywatny.....	242355	157198	85157	231666	153065	78601

W tablicy 2 przedstawiono szczegółowe informacje na temat liczby osób objętych badaniem warunków pracy w województwie łódzkim oraz zatrudnionych w zakładach pracy, w których wystąpiły, bądź nie wystąpiły zagrożenia w miejscu pracy. W 2009 r. sekcjami o najwyższym udziale zatrudnionych w zakładach pracy, w których miały miejsce jakiegokolwiek zagrożenia były sekcje składające się na Przemysł: Górnictwo i wydobywanie – 94,2%, Przetwórstwo przemysłowe – 43,6%, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 57,9%, Dostawa wody, gospodarka ściekowa i rekultywacja – 46,0% oraz w sekcji Administrowanie i działalność wspierająca – 42,7%. Najniższy udział odnotowano w Informacji i komunikacji – 12,1% oraz Rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 15,2%. Struktura osób zatrudnionych w zakładach pracy, w których wystąpiły zagrożenia (struktura pionowa, względem ogólnej liczby odnotowanych zagrożeń) wskazuje, że najczęściej, tj. ponad 79,2 tys. ze 115,3 tys. osób (68,6%) przypadają na zakłady przemysłowe¹.

¹ W tablicach 1 i 2 zestawiona została całkowita liczba osób zatrudnionych w podmiotach podlegających badaniu, bez względu na fakt, czy w danym podmiocie wystąpiło jakiegokolwiek zagrożenie, czy też nie. Natomiast dane w tablicach 3 i 4 dotyczą wyłącznie osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

TABL. 2. ZBIOROWOŚĆ OBJĘTA BADANIEM W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2009 R. WEDŁUG SEKCJI PKD 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba zatrudnionych w zakładach		
	objętych badaniem	w których w ciągu roku zagrożenia	
		nie wystąpiły	wystąpiły
OGÓŁEM.....	313886	198539	115347
sektor publiczny.....	82220	45474	36746
sektor prywatny.....	231666	153065	78601
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	2237	1898	339
Przemysł.....	168046	88890	79156
w tym:			
górnictwo i wydobywanie.....	7903	461	7442
przetwórstwo przemysłowe.....	140021	79035	60986
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	12369	5204	7165
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	7753	4190	3563
Budownictwo.....	20821	16598	4223
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	49208	37763	11445
Transport i gospodarka magazynowa.....	16801	11001	5800
Informacja i komunikacja.....	4436	3899	537
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	2210	1352	858
Administrowanie i działalność wspierająca.....	2371	1358	1013
Edukacja.....	13384	8971	4413
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	34286	26738	7548
Pozostała działalność usługowa.....	86	71	15

W tablicach 3 oraz 4 zaprezentowano dane o osobach faktycznie zatrudnionych w warunkach zagrożenia z uwzględnieniem udziału kobiet. Liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w roku 2009 w porównaniu z rokiem 2008 przeciętnie w Polsce spadła o 8,3%. W województwie łódzkim ich liczba zmniejszyła się z prawie 23,8 tys. osób w 2008 r. do 21,2 tys. osób, tj. o 3,9%, natomiast liczba kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia zmniejszyła się z 7,3 tys. do 5,8 tys., tj. o 7,6%, przy czym w województwie łódzkim odsetek kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia zarówno w roku 2009 jak i rok wcześniej był prawie dwukrotnie wyższy niż w Polsce.

TABL. 3. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	ogółem	w tym kobiety		ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
	2008			2009		
	POLSKA					
OGÓŁEM.....	601105	105629	17,6	551488	92025	16,7
sektor publiczny.....	178944	29895	16,7	174314	28739	16,5
sektor prywatny.....	422161	75734	17,9	377174	63286	16,8
	województwo łódzkie					
OGÓŁEM.....	23761	7331	30,9	21164	5814	27,5
sektor publiczny.....	5384	1785	33,2	5176	1150	22,2
sektor prywatny.....	18377	5546	30,2	15988	4664	29,2

W tabelicy 4 zaprezentowano dane o osobach faktycznie zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie łódzkim w 2009 r. wg sekcji PKD. Wśród blisko 21,2 tys. osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia 75,5% pracowało w sektorze prywatnym, natomiast niespełna ¼ pracowała w sektorze publicznym. Największy odsetek osób pracujących w warunkach zagrożenia odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (60,5%). W Budownictwie zatrudnionych było 7,1% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia, w Handlu i naprawach – 6,9% a w Transporcie – 6,0%. Najmniejsza ilość zatrudnionych w warunkach zagrożenia w stosunku do ogółu została odnotowana w sekcjach: Edukacja, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Administrowanie i działalność wspierająca (odpowiednio 0,1%, 0,3% i 0,4%).

Odsetek kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia z punktu widzenia rodzaju działalności jest zróżnicowany. W 2009 r. wysoki udział kobiet wśród ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w sekcjach: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (77,8%) oraz Informacja i telekomunikacja (54,7%), z kolei najniższy w sekcji Budownictwo (0,1%), w Górnictwie i wydobywaniu oraz Administrowaniu i działalności wspierającej, gdzie nie odnotowano udziału zatrudnionych kobiet.

TABL. 4. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI I SEKCJI PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia		
	ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
OGÓŁEM.....	21164	5814	27,5
sektor publiczny.....	5176	1150	22,2
sektor prywatny.....	15988	4664	29,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	129	16	12,4
Przemysł.....	15302	4097	26,8
w tym:			
górnictwo i wydobywanie.....	902	-	x
przetwórstwo przemysłowe.....	12802	4042	31,6
wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	905	54	6,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	693	1	0,1
Budownictwo.....	1500	26	1,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1470	464	31,6
Transport i gospodarka magazynowa.....	1268	201	15,9
Informacja i komunikacja.....	172	94	54,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66	11	16,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	88	-	x
Edukacja.....	13	3	23,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	1144	890	77,8
Pozostała działalność usługowa.....	12	12	100,0

Udział faktycznie zatrudnionych w warunkach zagrożenia (por. tablica 3,4) w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w zakładach, w których w ciągu roku wystąpiły zagrożenia (por. tablica 1,2) zmniejszył się z 19,7% w 2008 r. do 18,3% w roku 2009.

Na korzystniejsze warunki pracy w podmiotach gospodarki narodowej w województwie łódzkim w porównaniu z podmiotami w skali kraju, wyraźnie wskazuje liczba osób faktycznie zatrudnionych w warunkach zagrożenia w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych objętych badaniem (zatrudnieni w warunkach zagrożenia liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego)². Omawiany wskaźnik wyniósł w 2009 r. dla Polski 104,4 osoby (w 2008 r. – 112,2 osoby), podczas gdy w województwie łódzkim kształtował się na poziomie 67,4 osoby (w 2008 r. – 71,4 osoby).

Zarówno w skali całego kraju, jak i województwa łódzkiego najwięcej zagrożeń w pracy związanych było ze środowiskiem pracy, a w dalszej kolejności z uciążliwością pracy i czynnikami mechanicznymi, tj. pracą z niebezpiecznymi maszynami.

Jak podano, w skali województwa łódzkiego wskaźnik osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w przeliczeniu na 1000 osób (zatrudnionych) zmniejszył się z 71,4 do 67,4 osób, w tym ze względu na zagrożenia związane ze środowiskiem pracy z 42,4 do 36,8 osób. Wzrósł natomiast z 21,4 do 21,7 osób wskaźnik zagrożeń związanych z uciążliwością pracy, a w przypadku zagrożeń związanych z czynnikami mechanicznymi z 7,7 do 8,9.

Analiza warunków w miejscu pracy (por. tablica 5) mierzona liczbą osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia wskazuje, że najwięcej zagrożeń związanych było ze środowiskiem pracy (przekroczenie norm polskich, norm higienicznych), które dotyczyły odpowiednio 14,1 tys. osób w roku 2008 i 11,5 tys. osób w roku 2009 (spadek o 18,1%). Zagrożenia związane z uciążliwością pracy, tj. czynniki szkodliwe występujące w procesie pracy dotyczyły ponad 6,8 tys. osób (spadek o 4,2%), a liczba osób zagrożonych czynnikami mechanicznymi zwiększyła się z ponad 2,5 tys. osób do 2,8 tys. osób (wzrost o 9,1%). Zagrożenia związane z każdą z tych trzech wymienionych grup występowały przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym, na które w 2009 r. przypadało od 41,1% do 69,0% zatrudnionych w warunkach zagrożenia danego rodzaju ogółem.

W podziale na sekcje najwyższy odsetek osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia wszystkimi czynnikami przypadł na przetwórstwo przemysłowe. W warunkach zagrożenia związanego ze środowiskiem pracy w tej sekcji zatrudnionych było 70,3% osób, z uciążliwością pracy – 42,9%, a z czynnikami mechanicznymi – 62,7%. Najmniej osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanego ze środowiskiem pracy odnotowano w Edukacji, Administrowaniu i działalności wspierającej – po 0,1% oraz Informacji i komunikacji – 0,2% ogółu. W warunkach zagrożenia związanego z uciążliwością pracy nie odnotowano żadnych osób zatrudnionych w Edukacji oraz Działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, a w Informacji i komunikacji nie było osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanego z czynnikami mechanicznymi.

---

² Wskaźnik bierze pod uwagę zmiany zarówno w grupie osób pracujących w warunkach zagrożenia, jak i w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w badanych podmiotach, stanowiących punkt odniesienia.

TABL. 5 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻENIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zagrożenia związane			
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi	
OSOBY					
OGÓŁEM.....	2008	23761	14092	7122	2547
	2009	21164	11543	6820	2801
sektor publiczny.....	2008	5384	3007	1953	424
	2009	5176	2170	2576	430
sektor prywatny	2008	18377	11085	5169	2123
	2009	15988	9373	4244	2371
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....		129	81	21	27
Przemysł.....		15302	9183	4147	1972
w tym:					
górnictwo i wydobywanie.....		902	750	48	104
przetwórstwo przemysłowe.....		12802	8116	2929	1757
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....		905	192	676	37
Budownictwo.....		693	125	494	74
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....		1500	619	656	225
Transport i gospodarka magazynowa.....		1470	710	384	376
Informacja i komunikacja.....		1268	183	985	100
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		172	18	154	-
Administrowanie i działalność wspierająca.....		66	44	-	22
Edukacja.....		88	11	9	68
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		13	8	-	5
Pozostała działalność usługowa.....		1144	686	452	6
		12	-	12	-
NA 1000 ZATRUDNIONYCH					
OGÓŁEM.....	2008	71,4	42,4	21,4	7,7
	2009	67,4	36,8	21,7	8,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....		57,7	36,2	9,4	12,1
Przemysł.....		91,1	54,6	24,7	11,7
w tym:					
górnictwo i wydobywanie.....		114,1	94,9	6,1	13,2
przetwórstwo przemysłowe.....		91,4	58,0	20,9	12,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....		73,2	15,5	54,7	3,0
Budownictwo.....		89,4	16,1	63,7	9,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....		72,0	29,7	31,5	10,8
Transport i gospodarka magazynowa.....		29,9	14,4	7,8	7,6
Informacja i komunikacja.....		75,5	10,9	58,6	6,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		38,8	4,1	34,7	x
Administrowanie i działalność wspierająca.....		29,9	19,9	x	10,0
Edukacja.....		37,1	4,6	3,8	28,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		1,0	0,6	x	0,4
Pozostała działalność usługowa.....		33,4	20,0	13,2	0,2
		139,5	x	139,5	x

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

Ze szczegółowej analizy zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia (por. tablica 6) wynika, że zdecydowanie najczęstszym zagrożeniem

spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy był hałas, na który w 2009 r. narażonych było 26,2 osób przypadających na 1000 zatrudnionych objętych badaniem (w 2008 r. 26,7 osób), w tym w przemyśle 44,5 osób (w 2008 r. 44,8 osób) – zatrudnieni liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni. Kolejne, choć już nie tak znaczne zagrożenie, stanowiły pyły przemysłowe (zwłókniające, rakotwórcze i inne), na które w 2009 r. narażonych było 3,9 osób na 1000 zatrudnionych (w 2008 r. 4,6 osób), w tym w Przemysle 6,3 osoby (w 2008 r. 7,3 osób), natomiast trzecim pod względem intensywności zagrożeniem był mikroklimat zimny. Wskaźnik liczby osób zagrożonych pracą w pomieszczeniach o temperaturze poniżej 14°C i wilgotności powietrza powyżej 65% wyniosła w 2009 r. 2,0, a w przemyśle wskaźnik zagrożenia mikroklimatem zimnym w 2009 r. wyniósł średnio 3,4 osoby na 1000 zatrudnionych.

Wśród zagrożeń związanych z uciążliwością pracy dominują nadmierne obciążenia fizyczne. W 2009 r. liczba osób przypadająca na 1000 zatrudnionych, zagrożonych tym czynnikiem wyniosła 10,8 osób, w tym w Przemysle 8,9 osób (w 2008 r. odpowiednio 11,2 i 12,2 osób na 1000 zatrudnionych).

Również stosunkowo często występowały zagrożenia związane z czynnikami mechanicznymi: w 2009 r. narażonych na nie było 9,5 osób na każde 1000 zatrudnionych (w roku 2008 – 8,3 osób), w tym w Przemysle odpowiednio 12,6 osób (w roku 2008 – 11,3 osób).

TABL. 6 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W przemyśle		
	2008	2009	2008 =100	2008	2009	2008 =100
	na 1000 zatrudnionych			na 1000 zatrudnionych		
Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy.....	47,6	41,1	86,3	67,2	60,9	90,6
substancje chemiczne.....	1,8	1,7	94,4	1,4	1,1	78,6
pyły przemysłowe ^b	4,6	3,9	84,8	7,3	6,3	86,3
hałas.....	26,7	26,2	98,1	45,5	44,5	97,8
wibracja (drżania).....	1,6	1,3	81,3	1,8	1,3	72,2
mikroklimat gorący.....	1,9	0,9	47,4	3,0	1,5	50,0
mikroklimat zimny.....	2,2	2,0	90,9	2,7	3,4	125,9
promieniowanie jonizujące.....	0,3	0,3	100,0	-	-	x
promieniowanie laserowe.....	0,1	0,1	100,0	-	-	x
promieniowanie nadfioletowe.....	0,1	0,1	100,0	-	-	x
promieniowanie podczerwone.....	0,2	0,2	100,0	0,1	0,1	100,0
pole elektromagnetyczne.....	0,7	0,9	128,6	0,3	0,3	100,0
Zagrożenia związane z uciążliwością pracy.....	24,4	24,3	99,6	31,0	28,8	92,9
nadmierne obciążenia fizyczne.....	8,9	10,8	121,3	11,2	12,2	108,9
niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy.....	3,3	3,2	97,0	5,5	4,7	85,5
inne czynniki.....	12,2	10,3	84,4	14,3	11,9	83,2
Zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.....	8,3	9,5	114,5	11,3	12,6	111,5

a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni. b Zwłókniające, rakotwórcze i inne.

Formą przeciwdziałania zagrożeniom w miejscu pracy jest ich likwidacja lub ograniczanie (por. tablica 7). W 2009 r. w grupie czynników związanych ze środowiskiem pracy zlikwidowano lub ograniczono 7,3 tys. osobozagrażeń (w 2008 r. – 7,9 tys. osobozagrażeń). Wskaźnik likwidacji tego typu zagrożeń był w 2009 r. niższy niż w 2008 r. i wyniósł odpowiednio 23,2 wobec 23,7 osobozagrażeń na 1000 zatrudnionych. Wskaźnik osobozagrażeń występujących wśród zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy według stanu na koniec 2009 r. w porównaniu z końcem 2008 r. zmniejszył się z 47,6 do 41,1 osobozagrażeń. W ujęciu absolutnym nastąpił spadek liczby omawianych osobozagrażeń z ponad 15,8 tys. do 12,1 tys. W 2009 r. dokonano likwidacji lub ograniczenia ponad 2,7 tys. osobozagrażeń związanych z uciążliwym charakterem pracy (w 2008 r. było ich ponad 4 tys.), skutkiem czego wskaźnik likwidacji tego typu zagrożeń w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych spadł w 2009 r. w stosunku do roku poprzedniego z 11,9 do 8,7 osobozagrażeń. Według stanu na dzień 31 grudnia liczba osobozagrażeń przypadających na 1000 zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy spadła z 24,4 w 2008 r. do 24,3 w 2009 r. tj. z ponad 8,1 tys. do 7,6 tys.

TABL. 7 LIKWIDACJA LUB OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2009 r. Na 1000 zatrudnionych w danej zbiorowości B – 2008 r. C – 2009 r.	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	w stosunku do których w ciągu roku zagrożenia				stan w dniu 31 grudnia	
	zlikwidowano lub ograniczono			ujawnio- no ^a		
	razem	do poziomu zgodnego z normą	ograni- czono			
osobozagrażenia						
Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy	A	7271	4767	2504	2513	12902
	B	23,7	9,0	14,8	6,4	47,6
	C	23,2	15,2	8,0	8,0	41,1
substancje chemiczne ^b		296	251	45	98	518
pyły przemysłowe ^c		748	575	173	153	1212
hałas		3912	1927	1985	1737	8213
wibracja (drgania)		617	483	134	125	416
mikroklimat gorący		465	438	27	66	278
mikroklimat zimny		393	351	42	45	635
promieniowanie jonizujące		20	19	1	31	106
promieniowanie laserowe		7	2	5	9	44
promieniowanie nadfioletowe		31	26	5	1	22
promieniowanie podczerwone		15	1	14	7	56
pole elektromagnetyczne		82	55	27	79	289
inne czynniki chemiczne ^d		685	639	46	162	1113
Zagrożenia związane z uciążliwością pracy	A	2727	1992	735	2522	7620
	B	11,9	5,6	6,3	6,4	24,4
	C	8,7	6,3	2,3	8,0	24,3
nadmierne obciążenia fizyczne		879	388	491	1220	3383
niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy		784	731	53	683	1007
inne czynniki		1064	873	191	619	3230
Zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	A	668	432	236	623	2995
	B	2,5	1,3	1,2	1,7	8,3
	C	2,1	1,4	0,8	2,0	9,5

a Łącznie z zagrożeniami nowopowstałymi. b Łącznie z substancjami rakotwórczymi i mutagennymi. c Zwiókniające, rakotwórcze i inne. d Niewymienionymi wyżej.

Stopień likwidacji osobozagrożeń w zakresie zagrożeń czynnikami mechanicznymi, związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych w roku 2009 wynosił 2,1 (w 2008 r. – 2,5), natomiast liczba tego rodzaju osobozagrożeń według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosła 9,5 na 1000 zatrudnionych (przed rokiem 8,3).

Innym profilaktycznym przeciwdziałaniem zagrożeniom w miejscu pracy jest ocena ryzyka zawodowego, czyli kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia się stanu zdrowia pracownika w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa (por. tablica 8). W 2009 r. w województwie łódzkim przeprowadzono ocenę ryzyka zawodowego dla blisko 130,0 tys. osób (w 2008 r. dla 141,8 tys. osób), z czego wyeliminowano bądź ograniczono ryzyko zawodowe występujące w przypadku 42,5 tys. osób (rok wcześniej wśród ponad 42,7 tys. osób). W 2009 r. najwięcej, tj. ponad 24,4 tys. osób objęto działaniami w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń dotyczących ochrony indywidualnej pracownika (w 2008 r. prawie 25,8 tys. osób). W stosunku do prawie 17,2 tys. osób (w 2008 r. do prawie 16,1 tys. osób) zastosowano środki, w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń organizacyjnych. Natomiast środki w zakresie eliminowania i ograniczania ryzyka zawodowego związanego z zagrożeniami technicznymi zastosowano w 2008 r. wobec prawie 13,4 tys. osób, przy blisko 11,4 tys. osób w roku poprzednim.

TABL. 8 ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO WEDŁUG SEKCJI PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Prze- prowadzenie oceny ryzyka zawodo- wego	Wyelimi- nowanie lub ogra- niczenie ryzyka zawodo- wego	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego		
			technicz- nie	organiza- cyjne	ochrony indywi- dualnej
w osobach					
OGÓŁEM.....	129953	42507	13363	17270	24425
sektor publiczny.....	27888	8316	2081	3502	4822
sektor prywatny.....	102065	34191	11282	13768	19603
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	567	228	6	71	123
Przemysł.....	74248	25657	9387	11141	14656
w tym:					
górnictwo i wydobywanie.....	7390	134	17	-	52
przetwórstwo przemysłowe.....	61735	23056	8812	9522	13321
wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	5123	2467	558	1619	1283
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	2645	1202	153	175	815
Budownictwo.....	9474	4102	1267	1233	2982
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	21536	3811	1110	1581	1738
Transport i gospodarka magazynowa.....	8022	2593	316	708	796
Informacja i komunikacja.....	1596	230	46	52	192
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	830	166	99	81	65
Administrowanie i działalność wspierająca.....	407	150	27	4	129
Edukacja.....	1078	179	2	40	12
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	9493	4174	950	2169	2917
Pozostała działalność usługowa.....	57	15	-	15	-

W tabelicy 9 zebrano informacje o liczbie osób korzystających ze świadczeń przysługujących osobom pracującym w warunkach szkodliwych, bądź uciążliwych dla zdrowia. Najbardziej rozpowszechnionym rodzajem świadczeń dodatkowych w 2009 r. (podobnie jak w 2008 r.) były: posiłki profilaktyczne, napoje oraz dodatki pieniężne, stanowiące odpowiednio 28,2% 27,9%, 27,0% świadczeń, (16,1%, 48,6% i 17,5% przed rokiem). Niemniej jednak w ujęciu absolutnym w 2009 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, nastąpił drastyczny spadek liczby osób korzystających ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych o 52,2%, ze 178,5 tys. do 85,3 tys. osób. Spadek dotyczył wszystkich rodzajów świadczeń za wyjątkiem dodatkowych urlopów: liczba korzystających z napojów o 63 tys. osób, tj. o 72,6%, liczba osób korzystających z uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze o ponad 16 tys. (73,9%), liczba otrzymujących dodatki pieniężne o 8,2 tys. osób, tj. o 26,3%, a korzystających z posiłków profilaktycznych o 4,7 tys. osób tj. o 16,4%. Porównując najbardziej znaczące zmiany, jakie zaszły w 2009 r. w stosunku do roku ubiegłego wewnątrz sektorów gospodarki w województwie można zauważyć, że: w sektorze publicznym nastąpił przyrost (o 31,9%) liczby osób korzystających z dodatkowych urlopów, największe spadki odnotowano wśród osób korzystających z uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (o 60,3%), napojów (o 58,3%) oraz dodatków pieniężnych (o 34,3%). W sektorze prywatnym odnotowano spadki w liczbie osób korzystających z wszelkich form uprawnień, największe dotyczyły korzystania z uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (o 97,3%), napojów (76,6%), skróconego czasu pracy (70,9%) i dodatkowych urlopów (54,0%).

TABL. 9 ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŹLIWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
	2008			2009		
	osoby korzystające					
Posiłki profilaktyczne.....	28793	15922	12871	24063	13939	10124
Napoje.....	86780	19179	67601	23819	7991	15828
Inne środki odżywcze.....	4912	2114	2798	4010	1754	2256
Dodatki pieniężne.....	31288	19073	12215	23063	12528	10535
Skrócony czas pracy.....	2713	1699	1014	1974	1679	295
Dodatkowe urlopy.....	2266	1988	278	2750	2622	128
Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.....	21704	13713	7991	5662	5445	217

W 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w skali Polski nastąpił spadek kosztów świadczeń ogółem z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z 94298 tys. zł do 79919 tys. zł (o 14379 tys. zł, czyli o 15,2%). Jednocześnie odnotowano spadek wartości odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych o 11750,9 tys. zł, a ich udział w kosztach świadczeń ogółem zwiększył się z 88,2% do 89,4%.

W województwie łódzkim nie odnotowano tak znacznych zmian, jak w skali całego kraju. Ogólna kwota świadczeń wypłaconych na skutek wypadków przy pracy i chorób zawodowych w roku

2009 (por. tablica 10) zmniejszyła się o 148,6 tys., tj. o 5,4%, do 2605,9 tys. zł. Udział wartości odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w ogólnej wartości świadczeń zmniejszył się z 94,5% do 92,9%, a w wartościach bezwzględnych wspomniane wydatki zmniejszyły się o 182,5 tys. zł.

W 2009 r., jak przed rokiem, największa część kwoty świadczeń ogółem z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przypadła na osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach przemysłowych. Udział świadczeń wypłaconych pracownikom Przemysłu wyniósł 1593,4 tys. zł. Najwięcej przypadło w udziale zatrudnionym w Przetwórstwie przemysłowym (48,3% ogółu świadczeń), 11,2% świadczeń trafiła do zatrudnionych w Opiece zdrowotnej i pomocy społecznej, w Handlu i naprawie pojazdów samochodowych – 9,5%, najmniej świadczeń trafiło do zatrudnionych w Działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, administrowaniu i działalności wspierającej i Edukacji (odpowiednio 0,5%, 0,3%, 0,2%).

TABL. 10 KOSZTY ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych				
	w tys. złotych		średni koszt świadczenia w złotych na osobę		
	razem	w tym z tytułu wypadków przy pracy	razem	w tym z tytułu wypadków przy pracy	
OGÓŁEM.....	2008	2602,7	2412,2	2624	2539
	2009	2605,9	2420,2	3217	3210
sektor publiczny.....		795,8	696,1	3183	3193
sektor prywatny.....		1810,1	1724,1	3232	3216
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....		71,1	32,1	2633	2675
Przemysł.....		1593,4	1502,9	3456	3431
w tym:					
górnictwo i wydobywanie.....		119,0	97,5	11900	13929
przetwórstwo przemysłowe.....		1258,7	1201,5	3203	3170
wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		60,1	60,1	3005	3005
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....		155,6	143,8	4095	4493,8
Budownictwo.....		204,8	198,3	2498	2542
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....		246,6	237,0	3245	3338
Transport i gospodarka magazynowa.....		169,9	153,4	3776	3567
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		14,1	8,1	1567	2025
Administrowanie i działalność wspierająca.....		7,0	7,0	2333	2333
Edukacja.....		5,9	5,9	1967	1967
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		293,1	275,5	2818	2701

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost średniego kosztu świadczenia na osobę z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych – z 2624 zł do 3217 zł w 2009 r. Największe wartości średnie świadczeń na osobę przypadły w Górnictwie i wydobywaniu 11900 zł, najniższe – 1567 zł w Działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

W tablicy 11 przedstawiono liczbę zatrudnionych w warunkach zagrożenia według grup i rodzaju zagrożenia w powiatach województwa. W 2009 r. powiatem o najniższym udziale zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie łódzkim był powiat zgierski, w którym zatrudnieni w warunkach zagrożenia stanowili 0,1% ogółu zatrudnionych w niekorzystnych warunkach pracy w województwie, w powiatach pajęczańskim oraz poddębickim – po 0,3% a w skierniewickim i łowickim po 0,4%.

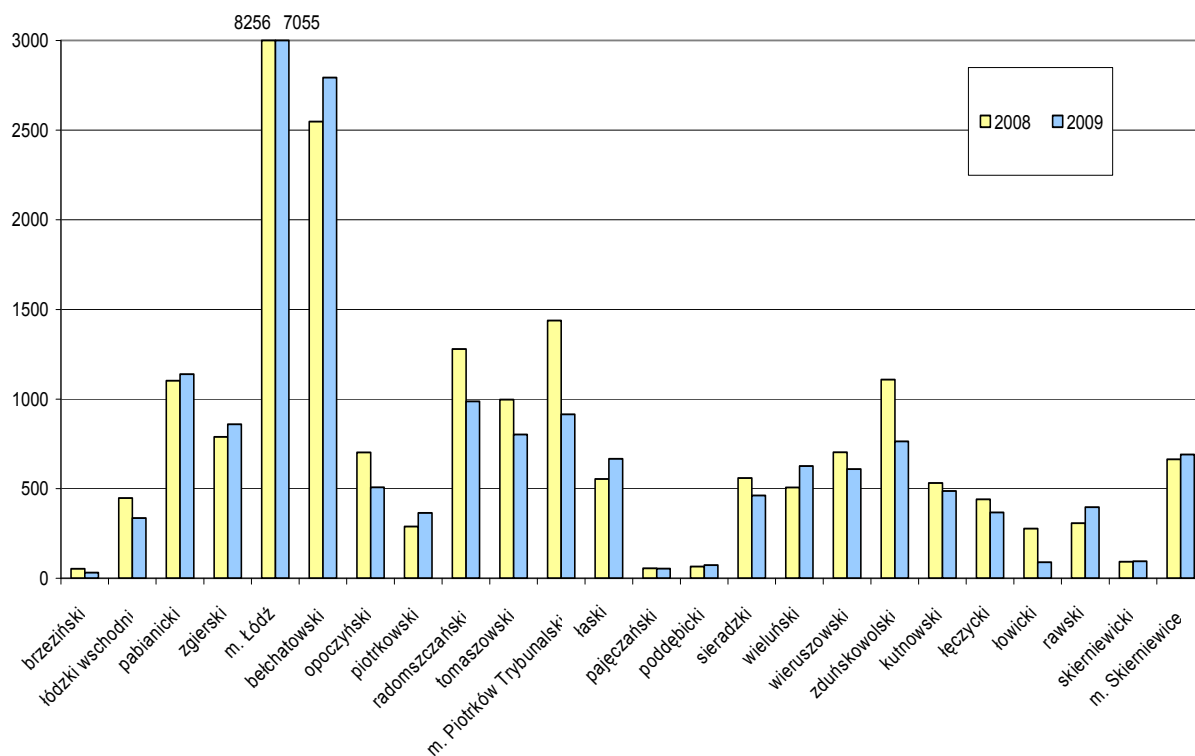
TABL. 11. ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻENIA ORAZ W PRZEKROJU POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym zagrożenia związane			Ogółem	W tym zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
	2008				2009			
	w osobach							
ŁÓDZKIE.....	23761	14092	7122	2547	21164	11543	6820	2801
Podregion łódzki.....	2391	1633	590	168	2364	1587	512	265
Powiat:								
brzeziński.....	53	26	21	6	31	21	-	10
łódzki wschodni.....	447	329	101	17	336	191	133	12
pabianicki.....	1102	700	285	117	1138	846	145	147
zgierski.....	789	578	183	28	859	529	234	96
Podregion m. Łódź.....	8256	4475	3168	613	7055	2993	3209	853
m. Łódź.....	8256	4475	3168	613	7055	2993	3209	853
Podregion piotrkowski.....	7252	4108	2077	1067	6367	3783	1700	884
Powiat:								
bełchatowski.....	2548	1804	466	278	2793	1821	673	299
opoczyński.....	702	191	372	139	508	176	283	49
piotrkowski.....	288	129	27	132	365	233	27	105
radomszczański.....	1279	813	196	270	986	613	174	199
tomaszowski.....	997	595	247	155	801	462	219	120
m. Piotrków Trybunalski.....	1438	576	769	93	914	478	324	112
Podregion sieradzki.....	3550	2154	933	463	3255	1699	1115	441
Powiat:								
łaski.....	554	128	372	54	666	187	425	54
pajęczański.....	55	17	10	28	54	17	10	27
poddębicki.....	65	20	15	30	74	29	12	33
sieradzki.....	559	316	186	57	462	251	176	35
wieluński.....	506	129	326	51	626	143	437	46
wieruszowski.....	703	503	20	180	609	386	46	177
zduńskowolski.....	1108	1041	4	63	764	686	9	69
Podregion skierniewicki	2312	1722	354	236	2123	1481	284	358
Powiat:								
kutnowski.....	531	341	116	74	487	320	104	63
łęczycki.....	441	340	37	64	367	282	15	70
łowicki.....	277	208	62	7	89	89	-	-
rawski.....	307	228	42	37	396	261	70	65
skierniewicki.....	92	44	31	17	94	48	41	5
m. Skierniewice.....	664	561	66	37	690	481	54	155

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

Powiatem o największym udziale osób zatrudnionych w warunkach zagrożeniach było miasto Łódź, gdzie w 2009 r. osoby te stanowiły 33,1% (7055 osób) ogólnej liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie. W 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób zatrudnionych w niekorzystnych warunkach pracy w Łodzi zmniejszyła się o 14,5%, tj. o 1201 osoby. Zróżnicowany względny spadek liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia występował jeszcze w 13 innych powiatach – najmniejszy o 1,8% (o 1 osobę) odnotowano w powiecie pączęzańskim, a największy o 67,9% w powiecie łowickim (o 188 osób) oraz w powiecie brzezińskim – o 41,5% (o 22 osób). Na tle 10 powiatów o względnym przyroście liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w porównaniu z rokiem 2008 wyróżniał się powiat skierniewicki, w którym wyniósł on jedynie 2,2% (o 2 osoby) oraz miasto Skierniewice – 3,9% (o 26 osób). Powiatami o największym względnym przyroście był powiat rawski – 29,0% (o 89 osób) oraz piotrkowski – 26,7% (o 77 osób).

ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA

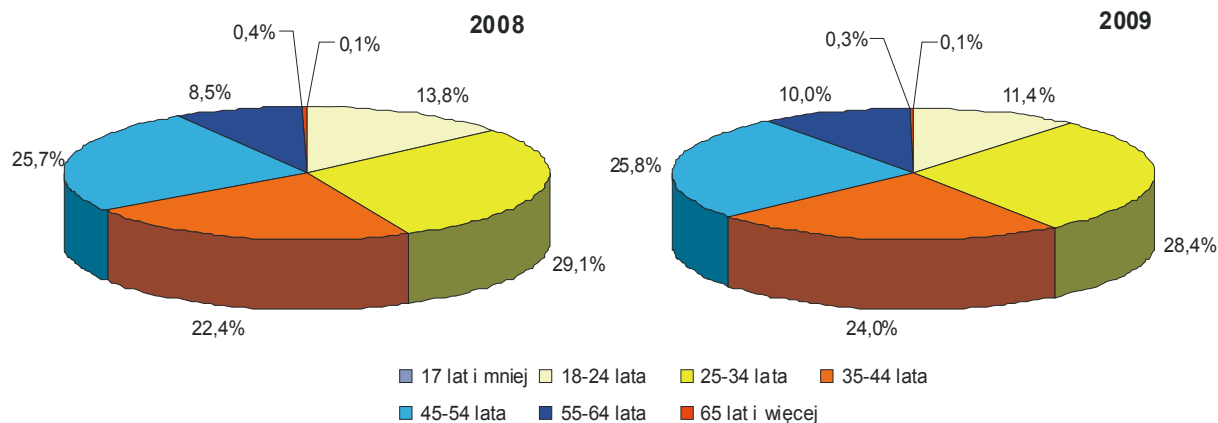

WYPADKI PRZY PRACY

Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy w 2009 r. w województwie łódzkim wyniosła ponad 5,5 tys. osób i była niższa niż przed rokiem o 17,5%. W porównaniu z rokiem 2008 odnotowano spadek liczby osób poszkodowanych w wypadkach we wszystkich grupach wiekowych. Największe zmiany względne odnotowano w grupie wiekowej 18-24 lata – spadek o 32,0% (o 296 osób) oraz w grupach 25-34 lata – 19,4% (379 osób) i 45-54 lata – 17,2% (297 osób).

W 2009 r. największą liczbę osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy – 1572 osoby, odnotowano w grupie wieku 25-34 lata a także w grupach: 45-54 lata – 1428 osób oraz 35-44 lata – 1327 osób, podczas gdy rok wcześniej liczba osób poszkodowanych w omawianych grupach wyniosła odpowiednio 1951, 1725 i 1502. Nieco mniejszą grupę w 2009 r. stanowili poszkodowani w wieku 18-24 lata – 629 osób oraz pracujący-poszkodowani w wieku 55-64 lata – 551 osób. W 2008 r. liczba poszkodowanych w wymienionych grupach wieku wynosiła odpowiednio 925 i 569 osób.

STRUKTURA OSÓB POSZKODOWANYCH W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG WIEKU

Struktura liczby wypadków i liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w województwie łódzkim, w porównaniu z rokiem poprzednim, jest zbliżona. Dane o poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w województwie łódzkim (por. tablica 12) wskazują, że rodzajem działalności o najwyższym udziale poszkodowanych w wypadkach przy pracy w 2009 r. (podobnie jak rok wcześniej) był przemysł, w którym poszkodowani stanowili 40,3% (przed rokiem 41,3%). W dalszej kolejności wymienić należy sekcje: Handel; naprawa pojazdów samochodowych – 11,9% (13,3%) i Opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 11,9% (10,8%). Z kolei najmniejszy odsetek poszkodowanych w wypadkach związanych z pracą odnotowano w sekcji Informacja i telekomunikacja (0,5% w 2009 r. i 0,2% rok wcześniej) a także w Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (odpowiednio 0,7%, przed rokiem 0,9%), Działalności finansowej i ubezpieczeniowej (0,8% oraz 0,5%), Działalności profesjonalnej naukowej i technicznej (0,8% i 1,0%) i Działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (1,1% i 1,0%)

Porównując liczbę poszkodowanych w wypadkach w 2009 r. w poszczególnych sekcjach do roku 2008, największe względne spadki odnotowano w Administrowaniu i działalności wspierającej – o 38,7%, Rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – o 37,7% oraz Działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – o 35,3%. Wzrost liczby poszkodowanych odnotowano w 4 sekcjach, największy w Informacji i telekomunikacji – o 66,7% oraz Obsłudze rynku nieruchomości – o 30,6%.

TABL.12. WYPADKI PRZY PRACY I TRAKTOWANE NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY (W TYM ZBIOROWE) ORAZ LICZBA POSZKODOWANYCH W WYPADKACH WEDŁUG SEKCJI PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wypadków				Poszkodowani w wypadkach			
	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych
	2008		2009		2008		2009	
OGÓŁEM.....	6676	22	5473	19	6700	46	5528	74
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	61	-	38	-	61	-	38	-
Przemysł.....	2758	5	2226	4	2764	11	2230	8
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	2493	5	1967	3	2499	11	1970	6
Budownictwo.....	491	1	410	1	492	2	411	2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	883	7	657	2	891	15	659	4
Transport i gospodarka magazynowa.....	396	-	422	-	396	-	422	-
Zakwaterowanie i gastronomia.....	70	-	66	-	70	-	66	-
Informacja i komunikacja	15	-	25	-	15	-	25	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	34	1	41	1	35	2	42	2
Obsługa rynku nieruchomości.....	62	-	79	1	62	-	81	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	68	-	43	1	68	-	44	2
Administrowanie i działalność wspierająca.....	476	2	293	-	478	4	293	-
Administracja publiczna i obrona narodowa obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	229	2	215	4	231	4	222	11
Edukacja.....	303	1	254	1	304	2	256	3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	723	2	623	4	725	4	658	39
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	67	-	61	-	67	-	61	-
Pozostała działalność usługowa.....	40	1	20	-	41	2	20	-

W 2009 r., podobnie jak przed rokiem, najwięcej osób poszkodowanych było wśród pracowników podmiotów o liczbie pracujących: od 50 do 249 oraz 500 i więcej osób. Poszkodowani, zatrudnieni w jednostkach powyżej 500 osób pracujących, stanowili 33,9% (1876 osób) ogółu poszkodowanych, natomiast odsetek poszkodowanych w wypadkach przy pracy w podmiotach o liczbie od 50 do 249 pracujących wyniósł 30,2% (1668 osoby) ogólnej liczby poszkodowanych. W porównaniu z rokiem poprzednim, liczba poszkodowanych w wypadkach spadła we wszystkich grupach zakładów, bez względu na liczbę zatrudnionych osób.

TABL.13. LICZBA POSZKODOWANYCH W WYPADKACH PRZY PRACY I TRAKTOWANYCH NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY WEDŁUG SEKTORÓW I WIELKOŚCI ZAKŁADÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Poszkodowani - liczba kart w zakładach (jednostkach lokalnych)	
	2008	2009
OGÓŁEM.....	6700	5528
Zakłady o liczbie pracujących:		
1.....	18	17
2-9.....	293	248
10-49.....	959	823
50-249.....	2023	1668
250-499.....	1199	887
500 i więcej.....	2095	1876
nieznanej.....	113	9

Statystyka wypadków przy pracy jest na tyle szczegółowa, że można wskazać grupy zawodów, w których pracujący są najczęściej narażeni na wypadek przy pracy. W tablicy 14 przedstawiono wybrane grupy zawodów, w których odnotowano łącznie 85,1% ogólnej liczby osób poszkodowanych w 2009 r.

TABL.14. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY I W WYPADKACH TRAKTOWANYCH NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY WEDŁUG RODZAJU WYKONYWANEGO ZAWODU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009
OGÓŁEM.....	6700	5528
w tym:		
Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia.....	408	351
Specjaliści szkolnictwa.....	160	135
Pracownicy obsługi biurowej.....	452	409
Pracownicy usług osobistych i ochrony.....	250	210
Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy.....	351	252
Górnicy i robotnicy budowlani.....	379	329
Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń.....	888	611
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy.....	475	443
Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych.....	233	154
Operatorzy i monterzy maszyn.....	728	573
Kierowcy i operatorzy pojazdów.....	519	428
Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach.....	450	443
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	499	367

Z zaprezentowanych danych wynika, że najbardziej zagrożone wypadkami przy pracy grupy zawodów to: robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – poszkodowani z tej grupy stanowili 11,1% ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy oraz operatorzy i monterzy maszyn, których udział wśród poszkodowanych wyniósł 10,4%. Kolejne dwie najliczniejsze grupy osób najbardziej zagrożonych wystąpieniem urazu lub śmierci pracownika stanowili pracownicy przy

pracach prostych w handlu i usługach oraz pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (po 8,0%). Spośród grup zawodów wymienionych w tabeli, najmniej zagrożeni wypadkiem przy pracy byli: specjaliści szkolnictwa i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych. Poszkodowani z tych grup zawodów stanowili w 2008 r. tylko 2,4% i 2,8% z ogólnej liczby 5528 poszkodowanych (rok wcześniej 2,4% i 3,5% z 6700 ogólnej liczby poszkodowanych).

TABL.15. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY I W WYPADKACH TRAKTOWANYCH NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY WEDŁUG RODZAJU WYKONYWANEGO ZAWODU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009
OGÓŁEM.....	6700	5528
w tym:		
Pielęgniarka.....	176	150
Nauczyciel wychowania fizycznego.....	42	24
Magazynier.....	241	195
Listonosz.....	64	56
Sprzedawca.....	310	219
Ślusarz.....	117	81
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych.....	36	28
Kierowca samochodu osobowego.....	56	35
Kierowca samochodu ciężarowego.....	186	126
Sprzątaczką.....	130	128
Robotnik budowlany.....	69	66
Robotnik magazynowy.....	73	56

W analizie liczby osób poszkodowanych według rodzaju wykonywanego zawodu, ze względu na bardzo szczegółową klasyfikację zawodów, można wskazać takie rodzaje zawodów, w których zatrudnieni byli w sposób szczególny narażeni na wypadek przy pracy. W tabeli 15 zaprezentowano liczbę osób poszkodowanych według wybranych rodzajów zawodów. Wynika z niej, że w 2009 r. wśród zawodów, w których odnotowano najwięcej wypadków pracowników byli: sprzedawcy (219 osób), magazynierzy (195 osób), pielęgniarki (150 osób), sprzątaczkę (128 osób) i kierowcy samochodów ciężarowych (126 osób). W 2008 r. można było wskazać te same rodzaje wykonywanych zawodów, jako „najbardziej niebezpieczne”, a liczba odnotowanych wypadków była zbliżona. W porównaniu z rokiem 2008 w spadki w liczbie osób poszkodowanych w 2009 odnotowano wśród wszystkich wymienionych grup.

Istotna z punktu widzenia ochrony pracowników i ograniczania przyszłej liczby wypadków przy pracy jest informacja o najczęstszych wydarzeniach powodujących wypadki. Struktura wydarzeń powodujących wypadki w 2008 i 2009 r., pomimo spadku ich liczby, była zbliżona. Najczęstszymi przyczynami wypadków w 2009 r. były: „zderzenie z (uderzenie w) nieruchomym przedmiotem” – 22,9% „uderzenie przez obiekt w ruchu” – 21,3%, oraz „kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym” – 20,8%. Wymienione trzy grupy wydarzeń były łącznie przyczyną 65,0% ogólnej liczby wypadków, podczas gdy w 2008 r. stanowiły przyczynę 66,6% wszystkich wypadków przy pracy (odpowiednio 22,1%, 22,9% i 21,6%).

TABL.16. WYDARZENIA POWODUJĄCE WYPADKI PRZY PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
	2008			2009		
OGÓŁEM.....	6700	1883	4817	5528	1774	3754
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.....	235	58	177	203	79	124
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie.....	20	5	15	18	3	15
Zderzenie z (uderzenie w) nieruchomy przedmiot.....	1484	460	1024	1266	438	828
Uderzenie przez obiekt w ruchu.....	1534	289	1245	1180	275	905
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym.....	1445	350	1095	1148	263	885
Uwięzienie, zmiżdżenie.....	482	70	412	353	61	292
Obciążenie fizyczne, psychiczne.....	736	249	487	619	272	347
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	133	75	58	165	108	57
Inne wydarzenia.....	587	306	281	549	266	283
Brak informacji.....	44	21	23	27	9	18

Jeśli wziąć pod uwagę czynności wykonywane przez pracowników w chwili wypadku, to w 2008 r. podczas „poruszania się” (m.in. (w)chodzenia, biegania, skakania, wstawania, siadania, pływania itp.) poszkodowane w wypadkach zostały 1773 osoby (32,1%). Następnie, przy pracach polegających na „operowaniu przedmiotami” poszkodowanych zostało 931 osób (16,8%), a podczas „transportu ręcznego” 790 osób (14,3%). W „pracach narzędziami ręcznymi” poszkodowanych zostało 712 (12,9%) osób, w przypadku 587 osób (10,6%) czynnościami wykonywanymi w chwili wypadku było „obsługiwanie maszyn”. Wymienione wyżej pięć grup czynności wykonywanych w chwili wypadku występowało w przypadku 86,7% poszkodowanych (przed rokiem 88,3%).

Następstwem rodzaju wydarzeń powodujących wypadek przy pracy oraz wykonywanych czynności jest rodzaj odniesionego urazu w wyniku wypadku. Pracownicy najczęściej doznawali „ran i powierzchownych urazów”. W 2009 r. było to 40,2% przypadków, przed rokiem 40,5%. W drugiej grupie powszechnie występujących urazów znalazły się „przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania” – 20,7% przypadków (19,3% przed rokiem), natomiast trzecią grupę najczęstszych uszkodzeń ciała stanowiły „złamania kości” występujące wśród 18,6% poszkodowanych.

Na podstawie danych statystycznych z karty wypadków przy pracy można również wskazać części ciała, które najczęściej podlegają uszkodzeniu w wyniku wypadku, a więc umiejscowienie urazu. W pierwszej kolejności są to urazy kończyn górnych – ręka, nadgarstek, przedramię, łokieć, ramię, okolica pachowa i naramienna. W 2009 r. uszkodzenia tego rodzaju wystąpiły u 43,6%, tj. 2411 poszkodowanych w wypadkach przy pracy, podczas gdy w 2008 r. liczba poszkodowanych z urazami kończyn górnych wyniosła 44,7%, tj. 2994 osób. W drugiej kolejności pod względem częstości umiejscowienia urazu znalazły się osoby z ranami kończyn dolnych – miednica, udo, kolano, podudzie i stopa. Ich urazy odnotowano w 2009 r. wśród 32,7%, czyli 1807 poszkodowanych, a rok wcześniej

odpowiednio u 32,8%, tj. 2200 poszkodowanych osób. Trzecia znacząca grupa urazów dotyczyła głowy poszkodowanych, w 2009 r. odsetek osób z tym urazem wyniósł 10,5% (583 osób), a rok wcześniej 9,8% (658 osób). Porównując liczbę poszkodowanych według umiejscowienia urazu w obydwu latach wśród omawianych urazów można stwierdzić, że nastąpił spadek wśród wszystkich grup umiejscowienia urazu.

Dalsza szczegółowa analiza liczby i struktury osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy według stopnia uszkodzenia ciała wskazuje, że w 2009 r. najczęściej dochodziło do lżejszych uszkodzeń ciała – występowały one u 98,8%, tj. 5463 osoby spośród wszystkich 5528 poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Osoby, które doznały ciężkiego uszkodzenia ciała stanowiły 0,8%, tj. 45 ogółu poszkodowanych w wypadkach, a zdarzeniu śmiertelnemu uległo 0,4%, tj. 20 osób. W 2008 r. odsetek osób poszkodowanych z lżejszym uszkodzeniem ciała wyniósł 98,8% (6619 osób), z ciężkim uszkodzeniem ciała 0,8% (51 osób), a udział osób, które poniosły śmierć wyniósł 0,4% (30 osób).

Średnia liczba dni niezdolności do pracy poszkodowanego w wyniku wypadku przy pracy w wyniosła w 2009 r. 42,7 dnia (przed rokiem 39,6 dnia), natomiast szczegółowy rozkład liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, według dni niezdolności do pracy przedstawiono w tablicy 17. Jak już wspomniano, w 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy o 17,5%, jednak ich struktura według liczby dni niezdolności do pracy pozostała zbliżona. W przypadku 30,4% osób w 2008 r. i 30,8% osób w 2009 r. okres niezdolności do pracy z powodu wypadku przy pracy wyniósł od 1 do 3 miesięcy. Osoby niezdolne do pracy w okresie od 21 dni do 1 miesiąca stanowiły drugą znaczną grupę poszkodowanych w wypadku przy pracy, odpowiednio 14,4% osób w 2009 r. oraz 14,5% osób w 2008 r. Z kolei trzecią znaczną grupę stanowili poszkodowani i niezdolni do pracy w okresie 14-20 dni – w 2008 r. ich odsetek wyniósł 13,4%, a rok wcześniej 15,8% ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy w województwie łódzkim.

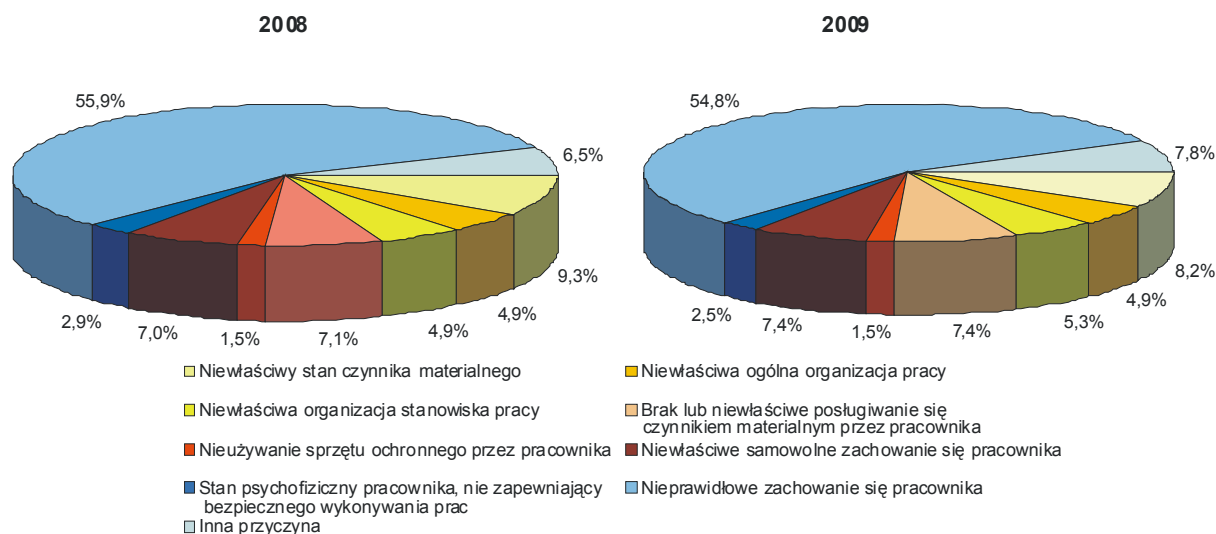
TABL.17. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY I W WYPADKACH TRAKTOWANYCH NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY WEDŁUG DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009
OGÓŁEM.....	6700	5528
w tym wypadki śmiertelne:	30	20
Osoby o liczbie dni niezdolności do pracy.....	6670	5508
0-3.....	767	677
4-6.....	161	146
7-13.....	891	707
14-20.....	1055	739
21 dni - mniej niż 1 miesiąc.....	965	795
od 1 miesiąca do 3 miesięcy ^a	2057	1677
od 3 miesiące do 6 miesięcy	539	552
6 miesięcy i więcej.....	235	215

a Przeciętnie 30 dni.

Podsumowując analizę można dodatkowo wskazać przyczyny wypadków przy pracy mając na uwadze, że może występować kilka przyczyn tego samego zdarzenia. A zatem ponad połowę przyczyn wypadków przy pracy, tj. 5830 (7229 w 2008 r.) było nieprawidłowe zachowanie się pracownika. Wymieniona przyczyna stanowiła w 2009 r. 54,8% a rok wcześniej 55,9% ogólnej liczby czynników powodujących wypadki. Inne przyczyny wypadków przy pracy w 2009 r., według częstości ich występowania to: niewłaściwy stan czynnika materialnego, który występował 874 razy (a w roku 2008 – 1204 razy); brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika, stanowiące powód 789 wypadków (a w roku 2008 – 914 wypadków) oraz niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika, które było przyczyną 787 wypadków przy pracy (w roku 2008 był to powód 911 wypadków). Najbardziej występującymi czynnikami powodującymi wypadki przy pracy były: stan psychofizyczny pracownika, nie zapewniający bezpieczeństwa pracy, stanowiący przyczynę 267 wypadków (371 zdarzeń w roku 2008) oraz nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika, które przyczyniło się w 2009 r. do 163 wypadków (198 zdarzeń w roku poprzednim).

STRUKTURA PRZYCZYN WYPADKÓW PRZY PRACY I TRAKTOWANYCH NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY^a

^a Może być kilka przyczyn tego samego wypadku.